

Петрук Я.В., студентка, Радіонова Н.Й., к.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІНАНСОВОГО ТА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

В історії становлення та розвитку бухгалтерського обліку виникає поділ обліку на фінансовий, предметом якого є зв'язки підприємства із зовнішнім світом, та управлінський, що характеризує і забезпечує стан справ у середині підприємства [1].

Управлінський облік – це процес виявлення, вимірювання, накопичення, систематизації, інтерпретації та передачі інформації, яку менеджери різних рівнів управління підприємством використовують для планування, контролю і регулювання його діяльності, а також для прийняття поточних та оперативних стратегічних управлінських рішень.[2]

Фінансовий облік – це сукупність правил та процедур, які забезпечують підготовку, оприлюднення інформації про результати діяльності підприємства (установи, організації) та його фінансовий стан відповідно до вимог законодавчих актів і стандартів бухгалтерського обліку. Фінансовий облік має актуальне значення для зовнішніх користувачів облікової інформації, які приймають рішення щодо партнерських зв'язків з підприємством, інвестування капіталу в його розвиток, банківського кредитування, придбання акцій [2].

Серед основних відмінностей між фінансовим і управлінським обліком варто зазначити:

1. **Обов'язковість ведення обліку.** Ведення фінансового обліку є обов'язковим. Повинні бути докладені певні зусилля для збору даних в необхідній формі і з необхідним ступенем точності, у відповідності з законодавством і стандартами, незалежно від того, вважає керівництво організації ці дані корисними чи ні. Ведення управлінського обліку цілком залежить від волі керівництва: ніякі сторонні органи або організації не мають

права вказувати, що треба або що не треба робити. Тому немає значення в зборі і обробці інформації, цінність якої для управління нижче за витрати на її отримання.

2. Мета ведення обліку. Мета фінансового обліку — складання фінансових документів для зовнішніх користувачів організації. Управлінський облік є тільки засобом забезпечення планування, власне управління і контролю фінансового та управлінського обліку.

3. Основні правила. Фінансовий облік повинен вестися відповідно до норм і правил бухгалтерського обліку. Зовнішні користувачі повинні бути упевнені в тому, що бухгалтерські документи складені відповідно до загальноприйнятих правил, а публічна звітність підтверджується аудиторами.. Управлінський облік організації може слідувати будь-яким внутрішнім правилам обліку залежно від корисності цих правил. Основний аргумент в обґрунтуванні правил управлінського обліку — чи буде від цього користь.

4. Тип інформації. Фінансові документи, що є кінцевим продуктом фінансового обліку, містять в основному інформацію у грошовому виразі. В управлінському обліку фігурує інформація, як у вартісному, так і в натуральному виразі: кількість матеріалу і його вартість, кількість проданих виробів і сума виручки від їх продажу.

5. Періодичність звітності. Повний фінансовий звіт організація складає за підсумками року, менш детальні — поквартально. Звіти в управлінському обліку, що деталізуються, великі організації складають щомісячно; звіти по певних видах діяльності можуть складатися щонеділі, щодня, в деяких випадках — негайно.

6. Об'єкт звітності. У фінансових звітах організація зазвичай описується як єдине ціле. Великим організаціям з багатогалузевим виробництвом необхідно відображати виручку і дохід по кожній галузі, тобто по великих сегментах організації. В управлінському обліку основну увагу звертають на порівняно невеликі підрозділи, відособлені по окремих виробництвах, видах діяльності, центрах відповідальності.

7. Застосування в практичній діяльності. Фінансовий облік реєструє господарські операції на основі документів як факти господарського життя підприємства, які відбулися. Управлінський облік оперативне реагування на зміни тактичних та стратегічних цілей підприємства, розробка рекомендацій на майбутнє на основі даних аналізу минулих подій [3].

Проте, поряд із зазначеними відмінностями, між фінансовим і управлінським обліком є також спільні риси. По-перше, вони ґрунтуються на даних єдиної інформаційної системи обліку; по-друге, спираються на концепцію відповідальності в управлінні господарськими об'єктами; по-третє, їх інформація служить для прийняття рішень, хоча й різної спрямованості [4].

Отже, управлінський облік за інформаційним змістом і колом вирішуваних завдань набагато ширший і різноманітніший, ніж фінансовий. Він повністю підпорядкований запитам менеджерів підприємства. Його дієвість забезпечується орієнтацією на конкретні господарські завдання, вирішення яких ґрунтується на відповідній інформації про витрати і доходи.

Література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон від 16 липня 1999 р. № 996-XIV// База даних «Законодавство України»/ Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

2. Скрипник М.І. Порівняльна характеристика видів обліку / М.І. Скрипник // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: міжн. зб. наук. пр. – Вип. 3 (18). – 2010. – С. 331–339.

3. Управління витратами промислового підприємства в ринкових умовах: теорія, методологія, практика: монографія / Н.Й. Радіонова. — К. : КНУТД, 2019. — 405 с.

4. Фінансовий облік: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г. В. Нашкерська; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. — К. : Кондор, 2010. — 502 с.